

YMPÄRISTÖVALIOKUNNAN LAUSUNTO 17/2008 vp

Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskun- nan toimintakertomus 2007

Ulkoasiainvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 27 päivänä maaliskuuta 2008 lähettäessään Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan toimintakertomuksen vuodelta 2007 (K 1/2008 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi ulkoasiainvaliokuntaan samalla päättänyt, että muut erikoisvaliokunnat voivat halutessaan antaa lausuntonsa ulkoasiainvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- kansanedustaja Christina Gestrin, eduskunta
- kansanedustaja Anne-Mari Virolainen, eduskunta
- professori Peter Lund, Teknillinen korkeakoulu.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valiokunta on tarkastellut Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan kertomusta oman toimialansa kannalta todeten, että ympäristökysymykset ovat saaneet neuvoston työssä ansaitsemansa huomion ja painoarvon. Sekä ilmastonmuutoksen hillitseminen että Itämeren ympäristöongelmat ovat olleet työssä painokkaasti esillä.

Valiokunta korostaa, että ilmastonmuutosta on perusteltua käsitellä Pohjoismaiden neuvostossa erityisesti siksi, että ilmastonmuutos näkyy erityisen voimakkaana koko pohjoisella alueella, jonka ekosysteemit ovat erityisen haavoittuvia. Siten EU:n piirissä tehtävän yhteistyön lisäksi esiin nousee erityinen, pohjoismaiden näkökulma. Pohjoismailla on myös energiatehokkuuteen, uusiutuvaan energiaan ja ympäristönsuojeluun liittyvää osaamista, jota tulee

pystyä markkinoimaan ja nostamaan vahvaksi vientiteollisuuden osa-alueeksi.

EU:n ilmasto- ja energiapaketissa EU on sitoutunut 20 prosentin päästövähennykseen, mutta tavoite nousee 30 prosenttiin, jos saadaan aikaan kansainvälinen sopimus, jossa muut kehittyneet maat sitoutuvat vastaaviin päästövähennyksiin ja taloudellisesti edistyneemmät kehitysmaat sitoutuvat osallistumaan pyrkimyksiin riittävässä määrin vastuidensa ja valmiuksiensa mukaisesti. Ilmastonmuutoksen haaste vaatii kuitenkin vielä mittavampia päästövähennyksiä tulevana vuosikymmeninä. Pohjoismaiden tulee siten myös saavuttaa huomattavia päästövähennyksiä. Pohjoismaiden näkyvää asemaa vahvistaa se, että Tanskalla ja Ruotsilla on kahden seuraavan vuoden aikana keskeinen rooli kansainvälisessä ympäristöyhteistyössä Kööpenhaminan isännöidessä YK:n ilmastositomuksen osa-

puolikokousta marras-joulukuussa 2009, jolloin tulee saada aikaan päätös Kioton jälkeistä aikaa koskevasta kansainvälisestä sopimusjärjestelystä. Ruotsi on tuolloin EU:n puheenjohtajamaa.

Valiokunta viittaa tässä yhteydessä touku-kuussa 2008 tehtyyn pohjoismaiseen huippututkimusaloitteeseen. Kysymyksessä on ohjelmaehdotus Pohjoismaiselle ministerineuvostolle ilmasto-, energia- ja ympäristöalueilla, jonka tarkoituksena on yhteistyössä luoda strategisia keihäänkärkiä Pohjoismaiden nostamiseksi huipulle osaamisessa, innovaatioissa ja teollisuudessa valituilla aloilla. Ohjelmaehdotus on kannatettava tapa yhdistää voimat myös siksi, jotta Pohjoismaat menestyisivät paremmin EU:n ohjelmissa esimerkiksi suurten demonstraatiokohteiden saamiseksi Pohjoismaihin.

Ilmastomuutoksen ohella Pohjoismaiden neuvoston työllä voidaan saada lisäarvoa Itämeren ympäristöongelmien ratkaisemiseksi. Suojelu- ja ennallistamistoimenpiteet ovat tarpeen, sillä Itämeren tila on suurelta osin edelleen heikko. Suurin ongelma on rehevöityminen, jota taloudellisen aktiviteetin elpymisestä johtuva kuormituksen lisääntyminen Itämeren maatalousvaltaisista rantavaltioista voi pahentaa. Ilmastomuutos uhkaa pahentaa rehevöitymistä, ja rajusti kasvaneet öljykuljetukset lisäävät öljyonnettomuusriskejä. Kaasuputkihanke on tuonut ympäristönäkökulman lisäksi meren taloudellisen hyödyntämisen ja energiapoliittisenkin

ulottuvuuden keskusteluun. Toimia tarvitaan kaikkien meren tilaan vaikuttavien toimintojen aloilla kaikissa rantavaltioissa ja myös vaikuttamiseksi kansainvälisen merenkulkujärjestön IMO:n piirissä tapahtuvaan kansainvälisen sääntelyn kehittämiseen.

Valiokunta viittaa tässä myös Itämeren parlamentaarikkokonferenssin (BSPC) alaisen rehevöitymistyöryhmän merkittävään raporttiin vuodelta 2007. Raportin pohjalta hyväksyttiin 25 suositusta Itämeren rantavaltioiden hallituksille, HELCOMille ja Itämeren valtioiden neuvostolle liittyen typpi- ja fosforipäästöjen vähentämiseen maataloudesta, jätevesienkäsittelystä ja laivaliikenteestä sekä tutkimukseen ja tuotekehitykseen. Suositusten toteuttamisesta annetaan raportti Visbyn konferenssissa elokuussa 2008. Sekä Pohjoismaiden neuvosto että BSPC kehoittavat Itämeren maiden hallituksia toteuttamaan sekä HELCOMin Baltic Sea Action Planin että mainitun rehevöitymistyöryhmän esittämiä toimenpiteitä. Valiokunta pitää näitä erittäin tärkeinä Itämeren tilan parantamiseksi ja tukee Pohjoismaiden neuvoston ja BSPC:n toimintalinjaa.

Lausunto

Lausuntonaan ympäristövaliokunta esittää,

että ulkoasiainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 12 päivänä kesäkuuta 2008

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Rakel Hiltunen /sd	Sanna Perkiö /kok
vpj.	Pentti Tiusanen /vas	Janne Seurujärvi /kesk
jäs.	Marko Asell /sd	Tarja Tallqvist /kd
	Christina Gestrin /r	Oras Tynkkynen /vihr
	Tanja Karpela /kesk	Pauliina Viitamies /sd
	Timo Korhonen /kesk	Henna Virkkunen /kok
	Merja Kuusisto /sd	vjäs. Unto Valpas /vas.
	Tapani Mäkinen /kok	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Ekroos.